

⊕ SZÖVEG ÉS KÉP: HEGEDŰS GYULA

KAUAI, A CSENDES-ÓCEÁN KERTJE

A Hawaii-szigetcsoport legidősebb tagját hatmillió évvel ezelőtt hozta létre a Kawaikini-vulkán. A valamikori kráter mára csak egyike a szigetet alkotó hegytömeg trópusi növényzettel sűrűn benőtt csúcsainak, bár kétségtelenül a legmagasabb. A sziget egyedülálló természeti kincsei és színvilága, a nyugati elemekkel átszőtt, ősi polinéz kultúra, valamint a környezetből és az emberekből áradó nyugalom és kiegyensúlyozottság – cseppnyi luxussal fűszerezve – teszi Kauait a Csendes-óceán egyedülálló gyöngyszemévé

„Kert-sziget”, ez Kauai másik neve. Nem ok nélkül: egyes pontjain az évi csapadékmennyiség meghaladja a 11 000 millimétert: nem csoda, hogy lélegzetelállító kanyonok, vízésések színesítik a gyakran borotvaélesre koptatott sziklákat, melyek az állandó nedvességtől a zöld legkülönbözőbb árnyalataiba öltözve törnek a magasba. A sziget nagy részét jellemző vörös föld az egykori vulkáni tevékenység emlékét őrzi. A sziget északi részén különleges, fekete kavicsos partszakaszokat találunk: a megszilárdult lávát itt évmilliókon át nyűtte a tenger. Az egyedi, különleges színvilág – ideértve a Csendes-óceán tiszta kékjét is – az, amitől a sziget kimeríti a földi paradicsom fogalmát.

Az őslakosoktól a hippikig

Kauainak megközelítőleg 70 000 lakosa van, melynek harmada bennszülött, ugyanennyi fehér, mintegy 10%-a ázsiai, 20%-a pedig mesztic. A sziget népessége az elmúlt száz évben folyamatosan nőtt: míg 1900-ban alig 20 ezren lakták, 1990-ben már 50 ezren éltek rajta. A Hawaii-szigetek népszerűvé válása is sokat lendített a folyamaton: számos filmet, sorozatot forgattak a szigeteken, de talán a hullámlovaglás és általában a szörföskultúra elmúlt 25-30 évben történt térnyerése volt a meghatározó.

Ám hiába első számú bevételi forrás a turizmus, a helyiek egyre kevésbé nézik jó szemmel a hullámaikra pályázó idegenek áradatát, ahogy az újabb és újabb lakóparkok és szállodák építését is. Útszéli táblákon vagy autók lökhárítóján gyakran feltűnik a „Keep the country country” („Hagyd meg a vidéket vidéknek!”) felirat, egyes partszakaszokon pedig „Locals only” („Csak helyieknek!”) feliratú táblák hirdetik a szigorú őslakos-álláspontot.

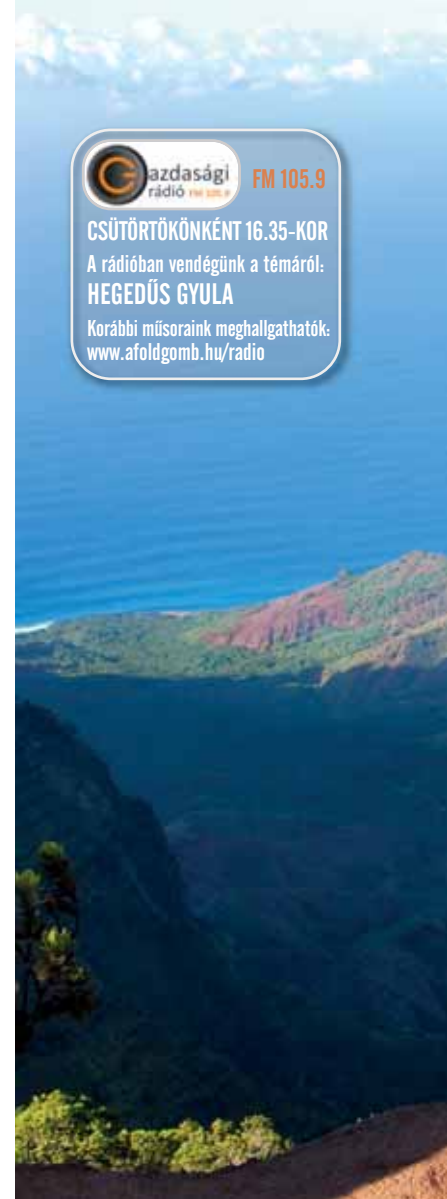
A KLASSZIKUS LÁTVÁNY

Az északi partvidék ösvényein gyalogolva képeslapszerű a kilátás

Internetes fórumokon is egyre nő a feszültség a hawaiiak és a turisták között, a jó szörfözőhelyek után érdeklődők hamar belefuthatnak egy „Menj máshová!” kommentbe. Noha ők is jól tudják, hogy élet-színvonaluk növelésének első számú forrása egyértelműen a turizmus, sokuk szívesen lemondana az extradollárokról a korábban megszokott nyugalomért és békéért cserébe.

Nem véletlen, hogy a hatvanas évek végén Kauain hozta létre Howard Taylor – Elizabeth Taylor testvére – a később elhíresült Taylor Campet, a fákra épített faházakból álló, önellátásra berendezkedett, „opcionális” ruhaviseleti szabályokkal működő hippifalut. Itt sűrűsödött be az összes hippialom, amihez az idilli trópusi környezet volt a ráadás. A falut 1977-ben a hatóságok hivatalosan bezárták, a szigeten ugyanakkor ma is számos hippi él saját kezűleg tákolat hajlékban, különféle kreatív megélhetési módokat keresve.

Gazdasági rádió FM 105.9
 CSÜTÖRTÖKÖNKÉNT 16.35-KOR
 A rádióban vendégünk a témáról:
HEGEDŰS GYULA
 Korábbi műsoraink meghallgathatók:
www.afoldgomb.hu/radio

NA PALI

Kauai első számú nevezetessége a meredek szirtekkel tűzdelt Na Pali partszakasz a sziget északnyugati részén. A híres, nehéz, kétnapos Kalalu-túraútvonal vezet rajta végig. Cserébe persze ott a garantáltan feledhetetlen élmény

BARÁTFÓKA A PARTON

Frissen kihelyezett táblákkal jelzik a pihenő fókákat: nyugalmuk megzavarása súlyos pénzbüntetéssel, végső esetben akár börtönbüntetéssel is végződhet

Több tiszteletet!

Give respect, get respect. Ez a válasz, amikor helyeket kérdezzünk a turistákkal szembeni ellenérzéseikről. Ez nagyjából annyit tesz, hogy ha kellő tisztelettel, figyelemmel és érdeklődéssel fordulunk feléjük, úgy mi is megkapjuk ugyanezt. A baj azokkal van, akik ideérkezve mintha egy gyarmaton éreznék magukat, ahol azt csinálnak, amit akarnak, semmibe véve a helyi szokásokat. Európai látogatóként nézve mindenki hihetetlenül közvetlen, érdeklődő, segítőkész, gyakran kezdeményeznek beszélgetést az utcán, a boltban, a turistaösvényen, az étteremben vagy akár a tengerben a következő hullámra várva. Magyar ember számára már-már zavarba ejtően kedves és nyílt reakciókkal találkozunk. A mosoly mosolyt szül elv itt minden alkalommal tökéletesen működik.

Földszintes-luxus

Kauai az élet a Hawaii-szigeteken megszokottaknál is békésebb. Nincsenek nagyvárosok, üzleti negyedek, felhőkarcolók. De hogyan is lehetnének, mikor egy máig hatályos törvény kimondja: a szigeten egyetlen épület sem lehet magasabb egy átlagos kókuszpálmánál?! Kauai a legkevésbé fejlett a főbb Hawaii-szigetek közül, mindössze egyetlen főútja van (helyenként ez is egysávosra szűkül), ezzel együtt számos luxusszálloda épült hangulatos, hawaii stílusban, és Amerika legjobb golfpályái is a szigeten találhatóak. Az árak színvonalát azonban nem regulázta meg a „kókuszpálma-törvény”, az USA-átlaghoz képest is meglehetősen magasak; a legtöbb élelmiszer hajóval érkezik a kontinensről, a friss gyümölcsök és zöldségek pedig a helyi termőföldek korlátozott méretéből és csillagászati ára-

FÉL ÉVSZÁZADA MAJDNEM KIHALT

Ma már megszokott látvány a hawaii lúdpárok feltűnése, úton-útfélen

ból fakadóan rendkívül drágák. Nyugodtsága, természeti szépségei, ugyanakkor luxust sem nélkülöző infrastruktúrája okán választotta Kautit második otthonául számos jómódú üzletember és híresség.

Veszélyeztetett élet

Kauiai ősi szigetén két állatfajt övez kiemelkedő figyelem: a hawaii barátfókat és a hawaii ludat (helyi nevén a nenét). Az állam címermadara remekül alkalmazkodott a megszilárdult lávafolyamon való életmódhoz, kizárólag a lávamezőkön sarjadó növényzettel táplálkozik. A helyiek ugyan mindig előszeretettel vadászták, ám ragadozók híján nem volt természetes ellenségük. A kutyákat, macskákat, elvaduló disznókat betelepítő fehér ember aztán majdnem megpecsételte sorsukat. Az 1950-es évek elejére csak 50 egyednél kevesebb maradt életben, ekkor kezdődött meg a fogságban szaporításuk. Ennek eredményeképpen a 2000-es évek első felére kb. 800 vadon élő és további 1000 fogságban tartott példányra sikerült visszaduzzasztani az állományt.

Megfogyatkozott állománya miatt a hawaii fóka is a kritikusan veszélyeztetett fajok listáján szerepel, sőt, 2010 óta Hawaii állam külön védelmét is élvezi: akár 50 000 dollár és 5 év letöltendő börtönbüntetést is kaphat, aki bántalmaz vagy megöl egy példányt. A fókák által gyakran látogatott partokon

számtalan tájékoztatótábla áll készenlétben, melyeket – ha fóka jön a partra – a helyiek néhány percen belül az állat köré szúrnak a homokba. Ezzel ismertetik a faj kiemelt veszélyeztetettségi státuszát, felhívják a figyelmet az elvárt viselkedésre, és 24 órán belül hívható telefonszámmal is szolgálnak arra az esetre, ha szemtanúi lennénk, hogy valaki megzavarja az állatokat.

A környező vizekben számos cápafaj él, s szörfparadicsomról lévén szó, a cápaveszély az egyik legizgatóbb itteni kérdés. Ám – mint a Földön máshol is – jelentősen eltúlzott a félelem: 1828 és 2014 között a Hawaii-szigeteken összesen 129 cápatámadást jelentettek, melyből mindössze kilenc végződött halállal. A Kauai körüli vizekben a vizsgált közel két évszázad alatt 24 cápatámadás történt, melyből egy sem követelt emberéletet. Ám

tragikus támadás azért volt néhány: talán a leghíresebb egy 2003 októberében történt eset, amikor a 13 éves helyi szörfös, Bethany Hamilton bal karját harapta le egy tigriscápa. A lány óriási akaraterejét mutatja, hogy később megtanult egy karral szörfözni, és visszaküzdötte magát az élvonalba. Életéről hollywoodi mozifilmet is forgattak 2011-ben Soul surfer (Életem a szörf) címmel.

WAIMEA CANYON

A Csendes-óceán Grand Canyonjaként is emlegetett völgy szédítő mélységeivel és lélegzetelállító vízesésekkel kápráztat

AZ ELIT KÉNYELME-KIKAPCSOLÓDÁSA

Az egyszerű infrastruktúra ellenére valójában van itt minden. A legfelkapottabb golfpálya a Princeville mellett lévő, mely most a 67. az amerikai TOP100-as listán

VIGYÁZZ, ALBATROSZÁTKELÉS!

Számos védett állatfaj él, költ, szaporodik a szigeten, s ha szükséges, jelenlétükre táblákkal hívják fel a figyelmet

Tarajos hullámok

Kauai modern történelmének legnagyobb természeti csapása 1992. szeptember 5-én lepte meg a szigetet. Az Iniki hurrikán 230 km/órás sebességet is meghaladó széllelkésekkel érkezett, több mint 5000 házat rongált meg súlyosan, közülük 1400-at gyakorlatilag földig rombolt, 63 pedig teljes mértékben eltűnt a partot ostromló óriáshullámok és áradások következtében. Az áramellátásnak mindössze 20%-át sikerült egy hónapon belül helyreállítani. A viharban – az időben érkező tájékoztatásnak és felkészülésnek köszönhetően – összesen csupán hat ember vesztette életét, ám az események egyes nyomai máig láthatók – de ne összedőlt épületekre gondoljunk! Kauai élénk agrárgazdálkodás folyik, melyben a cukornád vagy a burgonyával közeli rokonságban álló taró termesztése mellett jelentős szerepet kap a baromfitenyésztés. Az Iniki tombolásakor szinte valamennyi baromfitelep a vihar martaléka lett, lakói pedig szétszéledtek. Az újjáépítési munkálatok idején a lakosok legkisebb gondja is nagyobb volt annál, hogy az elszabadult baromfikat összefogdossák, így azok szaporodni kezdtek a szigeten. Ma nem nagyon találunk olyan helyet, ahol ne botlanánk beléjük; ellenség híján a bevasárlóközpontok parkolójától a szállodák udvarán át a homokos tengerpartokig mindenhol tyúkok és kakasok kapirgálnak. Jelenlétük már-már természetes része a sziget mai képének; az ajándékboltok polcain plüsskakasok sorakoznak, a helyiek pedig – természetesen csak viccelődve – a hawaii lúd után második „hivatalos” madaruknak kiáltották ki a vadon élő kakast. ☺

SZERZŐINK

Balázs István (Balu) (1976) ornitológus, mintegy 10 éve foglalkozik ragadozó madarakkal és azok védelmével. Érdeklődésének homlokterében leginkább a kerecsensólymok állnak

Balla Tihamér (1997) szegedi gimnazista, amatőr természetfotósként igyekszik bemutatni hazánk természeti értékeinek szépségét, azok megóvásának fontosságát

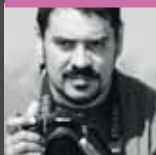
Baranovszky Ádám (1981) A BME-n szerzett építőmérnöki diplomát. Irányító tervezőként hidak és műtárgyak tervezésével foglalkozik. Szabadidejét legszívesebben fotózással tölti. Leginkább tájképeket készít, de újabban az Urbex témakör is felkelte érdeklődését. Emellett még az utazás, túrázás, falmászás és papírmaketek készítése áll közel hozzá

Francics László (1984) építészmérnök, fotográfus, egyetemi oktató, a Magyar Csillagászati Egyesület tagja. Csillagászati képrögzítéssel 2003 óta foglalkozik, szakterülete az asztrofizikai érdekességek esztétikus bemutatása. A hazai asztrofotós-mozgalom egyik fő szervezője

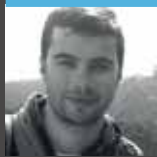
Hegedüs Gyula (1985) üzleti tanácsadó egy magyar tulajdonú közép vállalatnál. Gyermekkor óta vonzzák a különleges tájak és kultúrák, a zene és az ételek, amiket eddig 5 kontinensen tudott meg tapasztalni

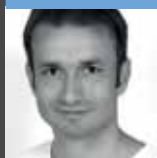
Jakab Gusztáv (1975) biológus, a Szent István Egyetem GAEK egyetemi docense. Szakterülete a Kárpát-medence virágos növényeinek rendszertana, valamint a negyedidőszaki klíma- és vegetációfejlődés. Kutatásai mellett különösen fontosnak tartja az eltűnő természeti értékek fényképes dokumentálását

Kerekes István (1977) tanár, szabadúszó fotográfus. 2012-ben a Nemzetközi Fotóművész Szövetség (FIAP) által adományozott minősítések közül megkapta a FIAP Kiváló művésze legmagasabb, platina fokozatát. Főként szocio-, portré-, valamint természetfotókat készít. Honlapcíme: www.kerekesistvan.com

Kocsány Kornél (1987) szabadúszó fordító és fényképész. A Corvinus Egyetem nemzetközi kapcsolatok szakának elvégzése után döntött úgy, hogy karrierépítés helyett inkább bejárja a világot. Elsősorban a távoli országok kulturái és szokásai érdeklik

Ladányi Tamás (1972) asztrofotós, tanár, a „The World At Night” nemzetközi elit fotográfusszervezet tagja. Munkájában a csillagászat és a földrajz kapcsolatának megjelenítésére fókuszál, művészeti aspektusból és tudományos ismeretterjesztés céljából

Morvai Szilárd (1975) fényképész, a magyar táj természeti értékeinek megismerésével és bemutatásával foglalkozik. Kedvelt helyei: a magyar puszták és az Alföld vízes-élőhelyei

Répásy Zsolt (1975) fotós, elsősorban emberi sorsokat, emberközeli témákat szeret fotózni. Többször megfordult Afrikában, Délkelet- és Kelet-Ázsiában, de gyakran visszatér Erdélybe is. Honlapja: zsoltrepasy.com

Tiner Tibor (1954) közgazdász-geográfus, közel két évtizede gyűjti a Kárpát-medencén kívüli magyar kötődésű európai emlékhelyeket, emlékeket, különös tekintettel a magyar vonatkozású történelmi és kulturális értékekre

Tuczai Emese (1988) a fizika alapszakot csillagászat szakirányon végezte el, majd az ELTE tudománykommunikáció mesterszakán tanult. Tudományos újságíró, hobija a siklóernyőzés, így ha teheti, szabadidejét a levegőben tölti

BOGNÁR SZILVIA:
A RÉGISÉG ÚTJA

FOTÓ: BOGNÁR SZILVIA

A lomtalanítást nemcsak a lakók várják, akik végre megszabadulhatnak a régóta útban lévő, régi kacatoktól, hanem azok is, akik rendszeresen vadásznak a szemétnak minősített kincsekre: a lomisosok. A lomtalanítás a régiségkereskedelem egyik fontos állomása, ahol minden korosztály és társadalmi réteg képviselteti magát, a hajléktalantól az elitig. Itt dől el a régiség útiránya, attól függően, hogy kinek a kezébe kerül az utcáról.

PETE MÁRTON:
KOSZOVÓ – ÚJ ÁLLAM ÉPÜL

FOTÓ: PETE MÁRTON

A fiatalok többsége igen jól beszél idegen nyelveket – elsősorban az angolt –, a nyelvtudás ugyanakkor hagyományosan értéknek számít a koszovói társadalomban. Mint az egykori Jugoszlávia egyik legfejlettebb térsége, az itteni lakosság sokszor rákényszerült, hogy vendégmunkásként hosszabb-rövidebb ideig Nyugat-Európában dolgozzék. Ez később is folytatódott, a háború idején pedig a menedékstátusz tette lehetővé, hogy akár Nyugaton, akár az Egyesült Államokban vállaljanak munkát.

SOMFAI KARA DÁVID:
KÖZÉP-ÁZSIA – 150 ÉVNYI KÜLÖNBSSÉGGEL

„Néhány perc múlva két jaszaul (őr) tiszteletteljesen karon fogott, a függöny felgördült, s ott láttam magam előtt Szaid Mohamed kánt, Horezm padisahját. Egy teraszféle emelvényen, bal karjával párnára támaszkodva, jobbában arany kormánypalcát tartva.” Vámbéry Ármin 1863-ban tett úttörő feltáróutazást Közép-Ázsiában. Vajon mi változott az általa felkeresett helyszíneken azóta?

FOTÓ: SOMFAI KARA DÁVID

**MAGYAR
FÖLDRAJZI
TÁRSASÁG**

ALAPÍTVÁ: 1872

1112 Budapest, Budaörsi út 45.
Telefon: (1) 231-4040.
Fax: (1) 231-4045
Honlap: www.foldrajzitasasag.hu
E-mail: info@foldrajzitasasag.hu

Elnök: Dr. Gábris Gyula
Alelnökök: Dr. Kovács Zoltán
Dr. Michalkó Gábor
Főtítká: Dr. Mari László
Ügyvivő: Heiling Zsolt
Titká: Erőss Ágnes
Könyv- és térképtáros: Pétervári László

Szakosztályok:

Biztonságtörténelmi és Geopolitikai
Szakosztály Expedíciós Szakosztály
Társadalom- és Gazdaságtörténelmi
Szakosztály Hegymászó Szakosztály
Oktatás-módszertani Szakosztály
Egészségtörténelmi Szakosztály
Természettörténelmi Szakosztály
Térképészeti Szakosztály
Turizmustörténelmi Szakosztály

Területi osztályok:

Bakony–Balaton-vidéki Osztály (Veszprém)
Békéscsabai Osztály
Borsodi Osztály (Miskolc)
Debreceni Osztály
Dél-dunántúli Osztály (Pécs)
Duna-völgyi Osztály (Szekszárd)
Eger–Bükk-vidéki Osztály
Gyöngyös–Mátra-vidéki Osztály
Kisalföldi Osztály (Győr)
Kiskunsági Osztály (Kecskemét)
Közép-dunántúli Osztály (Székesfehérvár)
Körös-vidéki Osztály (Békéscsaba)
Nyírségi Osztály (Nyíregyháza)
Nyugat-magyarországi Osztály (Szombathely)
Szegedi Osztály
Székelyföldi Osztály (Csíkszereda)
Tolna megyei Osztály (Dombóvár)
Zalai Osztály (Nagykanizsa)

Könyvtár és gyűjteményei:

1112 Budapest, Budaörsi út 45.
Tel.: (06-1) 309-2600/1443
E-mail: mtafki@mtafki.hu

Az éggömböt tartó Atlasz a Magyar Földrajzi Társaság védjegyként bejegyzett jelképe

Lapalapító (1929):
Dr. Milleker Rezső

**Az új sorozat
újrajndítói (1999):**
Dr. Nemerikényi Antal
és Farkas Péter

1929–1933, felelős szerkesztő:

Dr. Milleker Rezső

1934–1944, szerkesztők:

Dr. Baktay Ervin és Dr. Kéz Andor

1999–2005, főszerkesztő: Dr. Nemerikényi Antal

2005–2006, főszerkesztő: Dr. Vojnits András

2006-tól főszerkesztő: Dr. Nagy Balázs

MÉG SOSEM LÁTTAD ILYEN SZÉPNEK A FÖLDET

Magyarország legnézettebb közösségi tévéje, az OzoneNetwork HD-ban is elérhetővé vált.
Élvezd páratlan kép- és hangminőségben a természet csodáit!
Lásd a Földet úgy, ahogy még sosem láttad azelőtt!

Az OzoneNetwork HD-t keresd tévészolgáltatódnál!

 OzoneNetwork
HD

ERDÉLYI
MAGYAR
KÉPZŐMŰVÉSZET
1920–1990

SORS ÉS JELKÉP

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

2015. ÁPRILIS 24. – AUGUSZTUS 23.

Kivétel támogatja:

Együttműködő partnerek:

Méktámogatja:

